

Един роман за разделеното семейство, предаденото доверие
и изгубената любов...

Marie Claire

enthusiast

АМАНДА ХОДЖКИНСЪН

БРИТАНИЯ РОУД

·22·

22 Britannia Road
Amanda Hodgkinson
Copyright © Amanda Hodgkinson, 2011
First published 2011

Британия Роуд 22
Аманда Ходжкинсън

© Деница Каракушева, превод, 2014
© Иво Рафаилов, художник на корицата, 2014
© **Enthusiast** – запазена марка на „Алто комюникейшънс
енд пбъблишинг“ ООД, 2014

ISBN 978-619-164-112-3

АМАНДА ХОДЖКИНСЪН

БРИТАНИЯ РОУД
·22·

Превод от английски Деница Каракушева

enthusiast

София, 2014

На родителите ми. С любов.

И мъртвите имат нужда от приказки.

Збигнев Херберт

Британия Роуд 22, Ипсуич

Януш мисли, че къщата носи късмет. Отстъпва назад, за да огледа номер двайсет и две на Британия Роуд по-добре, и се любовува на имота с тясна фасада от червени тухли, на трите му прозореца и синята врата. На нея има витраж: жълт изгрев над зелена ивица, с пойна птичка по средата. Къщата изглежда толкова типично английска, че той се усмихва. Тя е точно това, което е търсил.

Последна е в редицата и въпреки че в близост до нея беше паднала бомба, някак си се е разминала *от* сериозни щети. Единственият белег е една пукнатина в цветното стъкло: резка, която минава през пойната птичка и оставя впечатлението, че най-вероятно ще има проблеми, ако се опита да полети. Като оставим това настрана, би могло да се предположи, че войната изобщо не е докоснала тази постройка. Януш знае, че това е доста невероятна представа, но пък му харесва. Може би къщата ще сподели част от късмета си с него, съпругата и сина му.

– Не се притеснявайте за тази грозотия – казва агентът по недвижими имоти до него и махва към пустеещата земя, където си играят деца с оплескани лица. – За нула време ще се разчисти. Ще вдигнем този град на крака съвсем скоро.

Той пригладжа ръкавелите на самото си от туид и подава на Януш връзка ключове.

– Ето. Изцяло е ваша. Надявам се животът тук да ви хареса. Може ли да попитам откъде сте?

Януш е очаквал този въпрос. Първото нещо, което хората искат да знаят, е откъде идваш.

– От Полша. Поляк съм.

Агентът по недвижими имоти вади табакера от вътрешния джоб на самото си.

– Говорите дяволски добър английски. Служили сте в армията, нали?

Това е второто, което питат: „Какво правиш тук?“. Но Януш се чувства като у дома си в тази страна. Познава нравите и начина, по който се случват нещата тук. Трябва да отговаряш точно и на въпроса. Покажи им, че си на тяхна страна, и са доволни.

Първия път, когато някой го беше попитал откъде идва, още когато чуждестранността му го измъчваше и му се струваше като родилен белег, като петно от портвайн на лицето, което беше видимо за всички, той беше направил грешката да се опита да отговори. Беше пристигнал в Англия наскоро – от година, а може би нямаше и толкова – и гръмкият, кървав възторг от войната, който бе открил у своите нови другари, беше разпалил в сърцето му някакъв огън. Изгарящ пламък пробяга по вените му и възпламени непознато за него, напирашо навън безразсъдство. Намираще се в задимена зала с шумна група мъже от Кралските военновъздушни сили и пиеше бира с цвят на машинно масло, когато се впусна в собствената си история, с цялото пътуване от Полша в самото начало на войната, през Франция и после Англия.

Твърде късно осъзна, че прекалено беше задълбал в историята, а и във всеки случай никой не го слушаше. Никой не се интересуваше от жените, които беше оставил след себе си. Той продължи, препъвайки се в думите, и завърши, потънал в собствените си разкажания; сумтеше в бирата си на полски и говореше за болезнени неща като любов и чест. Когато излезе от залата и застана навън на отрезвяващия нощен въздух, той се загледа в обсипаното със звезди небе и съжали за всяка необмислена дума, която бе изрекъл.

Януш изправя рамене и отпъжда тези спомени от ума си.

– Служих в Кралските военновъздушни сили. – Гласът му е ясен, а тонът твърд. – В полския корпус. Дойдох през хиляда деветстотин и четирийсета. Оттогава съм тук.

– Аха, ясно. – Мъжът се усмихва и му предлага цигара. – Аз самият също бях в армията. Срегнах доста от вашите хора. Големи пиячи сте поляците.

Пали цигарата си, драсва клечката кибрит на земята и подава кутията на Януш.

– Някъде наоколо ли сте били разквартируван?

– Не. – Януш отвърща, като поема кибрита и кимва леко, за да благодари. – Местихме се често. Бях освободен от военна служба в Девън и ми предложиха работа или тук, или някъде на север.

– Ами тогава този район ще ви се стори доста сносен. Ипсуич е хубаво търговско градче. А и вие взимате къщата тъкмо навреме. Имам ей толкова дълъг списък на хора, които искат този имот... Ако не бяхте затропали по вратата ми още преди да съм отворил, някой друг щеше да я е докопал. Хубава семейна къща е. А вие... имате ли... въ...?

– Семейство ли? Имам съпруга и син. Те ще дойдат във Великобритания идния месец.

– Отново ще бъдете заедно, така ли? Това е добра новина.

Януш дръпва от цигарата, издухва колелце от дим и гледа как то постепенно се разтегля и обезформява.

– Надявам се да е така. За последен път ги видях преди шест години.

Агентът по недвижими имоти килва глава на една страна, а на лицето му се изписва загриженост.

– Лоша работа. Вижте сега, приемоте го от тази страна, имате си тази къща, имате работа, а семейството ви идва на сам. Събирате всичко накуп и ето ви го щастливия край.

Януш се размива. Тъкмо на това се надява.

– Точно така. Щастлив край.

Когато служителят от Червения кръст му беше казал, че Силвана и Аурек са били намерени в един английски бежански лагер, той не бе успял да се усмихне. Гласът на чиновника се беше снижил почти до шепот, докато му казваше:

– Те са в много лошо състояние. Живели са в гора. Доколкото разбирам, били са там доста време. Успех. Надявам се нещата да се наредят за всички ви.

Януш върти дрънчащата връзка с ключове за новата си къща около пръста си и наблюдава облечения в туид гръб на агента по недвижими имоти да се отдалечава енергично

надолу по хълма. Значи това било. Мирното време. А той си има къща. Дом за Силвана и Аурек, когато пристигнат... Баща му би се гордял, че е събрал отново семейството си. Че върши правилното нещо. Че гледа напред към бъдещето. Не би могъл да се върне в Полша. Не и сега, когато в страната му е наложена комунистическа власт. Трябва да приеме фактите. Мечтите за свободна и независима Полша са именно това – мечти. Неговият дом е тук. Самият Чърчил заяви, че полските войски трябва да получат поданство и да бъдат част от свободната Британска империя. Това беше възприел и той. Великобритания вече е неговият дом.

Ако някога отново говори с родителите или сестрите си, ако някой ден отговорят на писмата му и го открият тук, той се надява, че ще разберат, че това е мястото, където е избрал да бъде.

Прибира ключовете в джоба си и се пита какво ли ще му донесе животът тук. Когато му предложиха работа на две места – във фабрика за велосипеди в Нотингам и в някакъв машиностроителен завод в град в Източна Англия, той седна в една библиотека с картата на Великобритания и отбеляза с палец Ипсуич. Беше малко градче с пристанище, приклекнало сред провлечена ивица синьо речно устие, водещо към морето. С малкия си пръст успяваше да прекоси лазура и да докосне Франция. Това го накара да вземе решение. Щеше да живее в Ипсуич, за да е по-близо до Елен. Беше глупава причина, особено при положение, че толкова упорито се опитваше да я забрави, но поне малко облекчаваше болката.

Прозява се и въздъхва дълбоко. Тук се чувства добре. Въздухът е достатъчно чист и е тихо. Еднотипни къщи се спускат терасовидно в редици надолу по хълма. В далечината към небето се протяга връх на църковен купол, ограден от скеле. Не знае дали скелето е там, за да може да се извърши отдавна чакана реставрация, или заради неотдавнашно разрушение от войната. Не го и интересува. Спрял е да вярва в Бог. Вече се надява на точно определени неща. Да има работа. Семейство, за което да се грижи, и евентуално някой ден дори *на* мъничко щастие.

Оттатък църквата се виждат редици жилищни постройки, сбутани между реката и високите комини на фабриките. Зад тях има поля и гори. Небето над него е с мръсния сив цвят на стара дъвка, но прозира и малко синьо. Елен би казала, че има тъкмо толкова синьо, че да се ушие чифт панталони за един жандарм.

Той пали нова цигара и оставя мислите си да го отведат във Франция. Това е слабост, която си позволява от време на време, сладостна и приятна като допълнителна лъжица захар в горчив чай от някое капанче. Спомня си къщата в чифлика с червения керемиден покрив и сините дървени кепенци на прозорците. Елен стои на вратата на кухнята. Спомня си загорялата ѝ кожа и чувствения ѝ южняшки акцент, живеца в красивите ѝ очи.

Допушва цигарата си и отново започва да снове из къщата, планира и прави списъци на неща, които трябва да се ремонтират или подменят. Отваря рязко задната врата и пристъпва в градината. Тя представлява продълговато правоъгълно парче земя. Тревата не е виждала косачка от години и навсякъде е обрасло с коприва и храсталаци. В края на градината има стар дъб. Изглежда съвсем подходящ за дървена къщичка за сина му. А когато моравата се окоси и плевелите се изкоренят, той ще засади цветни лехи и ще направи зеленчукова градинка. Една истинска английска градина за неговото семейство.

Застанал на входната врата със своя списък със задачи в ръка, Януш наблюдава децата, които играят на пустеещата земя до къщата. Трудно е да си представи, че синът му Аурек скоро ще бъде един от тях. Януш ще бъде добър баща на момчето. Решен е да постъпи правилно. Децата се смеят и подскачат на рехавата слънчева светлина, радостта им оглася следобедата, а писъците им се сливат с крясъците на чайките на пристанището. Щом Януш чува виковете, с които майките ги приканват да се прибират вкъщи за чая, той заключва вратата и си тръгва, за да прекара последната си нощ на квартира.

В кметството попълва формуляри и изчаква на опашки за правителствени купони за обзавеждане и боя. Мебелите идват от

един склад близо до автогарата и са идентични: неразглобяеми, четвъртити, направени от тънко, боядисано в тъмен цвят дърво. Купува тапети „Летни дни“ от Улуъртс – кремави, на клонки с малки червени рози в диагонални линии. Взима достатъчно за гостната и за голямата спалня. Купува също и тапети за стаята на Аурек, като моли за съвет продавачката, която казва, че има син на същата възраст.

В коридора и кухнята слага бежови книжни тапети с десен на извити бамбукови листа и разклонени стебла в бледозелено. На горния етаж боядисва банята и площадката на стълбището в розово. По стените в стаята на Аурек летят формации от сиви самолети. Стаята е с нелоши размери. Някой ден ще може да я дели с братче, ако всичко се развие така, както иска Януш.

Всяка вечер се връща от работа и започва да се занимава с къщата, като приключва едва тогава, когато вече е твърде изтощен, за да продължи. Като си легне да спи, му се струва, че ръцете му са протегнати пред него и все още боядисват и лепят тапети.

Сам в леглото нощем, сънува. Влиза в дома на родителите си и изтичва нагоре по стъпалата на чардака. Тежката входна врата се отваря и той вика майка си, но знае, че е пристигнал прекалено късно и всички са си заминали. В една от празните стаи с високи тавани седи тъмнокоса жена с жълта рокля. Тя се изправя, сваля роклята си и го привиква с жест – и тогава, като пъстърва в поток, сънят влудяващо сменя посоката си и нея вече я няма. Той се сепва и се буди с широко отворени очи и разтуптяно сърце. Насочва ръка към болката в слабите си и извърта лице към възглавницата. Тази самота ще го убие, убеден е.

Гара „Виктория“ е огромна и дори в седем сутринта мястото е шумно и гъмжи от залутали се хора, които дърпат Януш за лакътя и му задават въпроси, чиито отговори не знае. Той избърсва потта от челото си с носната кърпа и поглежда часовника си. Репетирал е какво да ѝ каже, когато я види. Мисли си, че ще каже „Доста време мина“. Звучи непринудено и все пак има и по-дълбок смисъл.

Осъзнава, че тършува из ума си за някои изрази на полски, но толкова отдавна се е потопил в английския, че вече му е непривично. Все едно да се опитваш да си спомниш имената на полузабравени приятели от училище – изисква прекалено големи усилия и нежелано дълбаене в миналото. Истината е, че родният език му навява прекомерна носталгия. По-лесно би било, ако Силвана говореше английски. Те ще градят нов живот тук и на нея ще ѝ се наложи да научи езика. „Добре дошла във Великобритания“ – това е друг израз, който е мислил да пробва.

Пероните се пукат по шевовете. По количките са натрупани куфари на високи камари и навсякъде се виждат вехтошарски бали от насъбрани дрехи и вещи. Хората наоколо се размиват пред погледа в сиви, кафяви и тъмносини цветове. Той оглежда внимателно тълпата, като се опитва да не мисли за Елен и за това как някога си е представял, че нея ще посреща така след войната. И тогава съзира жена, която гледа към него. Взира се в нея и го разтърсва неприятна изненада, щом я разпознава. Споменът нахлува в него. Това е Силвана. Съпругата му. Вдига ръка, за да свали шапката си – отвратителна мека шапка с периферия. Беше в комплект с костюма от уволнението му и той можеше да се закълне, че беше направена от картон. Приглажда коса, прокарва палец и показалец по мустаците си, изкашля се, стисва шапката в ръце и тръгва към нея. Тя носи червена забрадка и след като вече я е забелязал, Силвана сякаш се откроява от безцветната тълпа като самотен маков цвят в разлюляно поле.

Януш се съсредоточава върху забрадката, докато не се приближава достатъчно, за да различи избродираните птици с разперени криле, стрелнали се покрай челото ѝ и прислонили се под брадичката ѝ. Изглежда по-слаба и остаряла, скулите ѝ са по-изпъкнали, доколкото си спомня. Щом го разпознава, тя леко извиква.

В ръцете ѝ подрипва кльощаво тъмнокосо дете. Нима това е Аурек? Той ли е? Последния път, когато Януш го видя, той беше още пухкаво бебе, едва проходило и с бебешки къдрици. Дори не беше пораснал достатъчно за първото си подстриг-

ване. Опитва се да огледа лицето на момчето, за да открие нещо познато в чертите му, но то се катери по Силвана като маймунка, издърпва забрадката от главата ѝ, обгръща с ръце врата ѝ и заравя глава в гърдите ѝ.

Януш застава пред тях и за момент смелостта му го предава. Ами ако е направил глупава грешка и те двамата са нечие чуждо семейство? Ами ако онова, което в действителност бе разпознал, бяха отчаяността в погледа на жената и копнежите на собствената му самота?

– Силвана?

Тя се бори с детето и се опитва да придърпа обратно забрадката.

– Януш? Видях те сред тълпата. Видях как ни търсиш...

– Какво е станало с косата ти? – промълвява той, след като всички изрепетирани реплики са изхвъркнали от ума му.

Силвана докосва главата си, а кърпата пада на раменете ѝ. Извърща поглед.

– Прости ми. – Не знае дали видът ѝ го кара да се извинява, или това, че вече я е накарал да се почувства неловко в присъствието му. – Наистина. Не исках... Как си?

Силвана отново придърпва кърпата на главата си и я завързва под брадичката.

– Войниците я отрязаха.

Трудно успява да я чуе заради врявата, свистенето на пристигащите и отпътуващите влакове и виковете на служителите по перона. Плахо пристъпва по-близо. Тя казва:

– Живеехме в гората. Казаха ли ти? Войниците ни откриха и ни казаха, че войната е свършила. Отрязаха косата ми, когато ни намериха. Правят го, за да се отърват от въшките. Малко по малко израства.

– Аха. Няма значение. Аз... разбирам – отговаря Януш, въпреки че не разбира. Детето стиска нещо дървено в ръка. Изглежда му смътно познато. Януш гледа сърдито.

– Това да не е дрънкалката, която баща ти издялка?

Силвана отваря уста да проговори, но отново я затваря. Той забелязва как бузите ѝ леко поруменяват, но червенината изчезва така бързо, както се е появила. Разбира се, че е съща-

та дрънкалка. Не е нужно да казва каквото и да било. Тъмното дърво, ръчната изработка: трябва да е тя. Той се усмихва с облекчение, внезапно добил отново увереност. Естествено, че това е неговото семейство.

– Пазил си я през цялото това време? Може ли да я видя?

Той протяга ръка, но момчето придърпва играчката към гърдите си и издава звук на негодувание.

– Уморен е – казва Силвана. – Пътуването го изтощи.

За него представлява шок да види толкова слабо дете. Лицето на сина му е някак прозрачно, а начинът, по който кожата е изопната по тялото му и разкрива структурата на костите му под нея, кара сърцето на Януш да се свива от тъпа болка.

– Аурек? Дребничък е, нали? Здравей, малкият. Не се плаши. Аз съм... аз съм баща ти.

– Мустаците ти – казва Силвана, намествайки момчето на хълбока си. – Различно е. Правят те различен.

– Мустакът ми ли? От години съм така. Бях забравил.

– Шест години.

Той кимва.

– А семейството ми? Имаш ли някакви новини за тях? Ева? Знаеш ли къде е тя?

Погледът на Силвана помръква. Зениците ѝ се разширяват и заблестяват и той е сигурен, че ще му каже, че Ева е мъртва. Че всички са загинали. Януш затаява дъх.

– Не знам. Съжалявам. За никой от тях не знам къде е.

– Не знаеш ли?

– Не съм ги виждала отново, след като ни напусна.

Чакал е с години да получи вест за семейството си. Очаквал е Силвана да пристигне с писма и разкази за тях. С някаква информация за местонахождението им. Остават смълчани, докато Януш не проговаря отново.

– Ами... ето, вече сте тук.

Силвана прошепва нещо и той трябва да се наведе напред, за да я чуе.

– Не мога да повярвам. Не мога да повярвам, че сме тук.

Януш се размива насила в опит да потисне сълзите си. Стиска ръката ѝ в своята и увива пръсти около нейните.

Изведнъж усеща умора. Успява единствено да я погледне в очите.

– Предполагам, че и двамата сме се променили... но няма значение – промълвява, като се опитва да звучи спокоен. – Дълбоко в себе си сме същите хора. Времето не може да промени това.

Още докато го изрича, той знае, че е лъжа. Тя също го знае. Вижда го в очите ѝ. Войната е променила всички. А косата на Силвана не е просто къса. Тя е побеляла.

Аманда Ходжкинсън
БРИТАНИЯ РОУД 22
Превод *Деница Каракушева*
Редактор *Гергана Рачева*
Дизайн на корицата *Иво Рафаилов*
Коректор *Людмила Стефанова*
Предпечат *Лиляна Карагъзова*

*Английска. Първо издание.
Формат 60 × 90/16
Печатни коли 21*

ISBN 978-619-164-112-3

Издава

enthusiast

Запазена марка
на „Алто комуникайшънс енд пблшиинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел. 02/ 943 87 16, факс: 02/ 943 87 18
e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „Полиграф – Юг“ АД

Драматичните последици от войната са в основата на този трогателен и завладяващ роман за едно разделено семейство, чиито членове се опитват да създадат нов живот, докато всеки от тях се бори с ужасяващите спомени от миналото.

Младата полякиня Силвана пътува с кораб към Англия заедно със своя осемгодишен син Аурек. Там ги очаква нейният съпруг Януш, с когото не са се виждали от шест години. Януш участва във Втората световна война. Скита се из Европа няколко години, след което заминава за Англия, за да търси изгубеното си семейство.

Силвана и синът ѝ живеят в горите около Варшава, страхувайки се да се завърнат в града, след като там са се настанили германците. Синът ѝ се превръща в диво и страховито дете, което говори с животните и птиците. Но все пак двамата оцеляват.

Силвана носи в дупата си страшна тайна. Януш също – във Франция се е влюбил в жена, която смята, че никога няма да забрави. Но сега той се опитва да създаде нов дом за семейството си в Ипсуич и се надява, че всички заедно ще успеят да преодолеят отчуждението, настанило се между тях, и да прогонят духовете от миналото.

Призрактът на войната и на тежките години, в които са били разделени, обаче ще преследва тези измъчени герои, докато не се изправят заедно пред онова, което са били принудени да направят, за да оцелеят в жестокото време на войната.

„Трогателна история, разказана по изключителен начин!“

The Times

„Приковаваща вниманието историческа приказка за любовта и войната.“

O, The Oprah Magazine

www.enthusiast.bg

9 786191 641123

Цена 15 лв.